

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/32

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2022/18837

Karar No. 2023/861

Tarihi: 18.01.2023

●YOL VE YEMEK ÜCRETİNİN İŞÇİNİN FİLEN ÇALIŞTIĞI GÜNLER ESAS ALINARAK HESAPLANACAĞI

ÖZETİ: Diğer yandan dava konusu yol ve yemek ücreti alacaklarının hesabında, davacının fiilen çalıştığı günlerin dikkate alınması gerektiği gözetilmeden aylık otuz gün üzerinden (izin, rapor günleri ve hafta tatilleri dışlanmaksızın) yapılan hesaplama itibar edilerek hüküm kurulması da hatalı olduğundan bozmayı gerektirmiştir.

DAVA: Taraflar arasındaki alacak davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince 24.10.2018 tarihli karar ile davanın kabulüne karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesinin 01.04.2021 tarihli kararı ile İlk Derece Mahkemesi kararı ortadan kaldırılarak davanın yeniden görülmesi için dosyanın İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesinin kaldırma kararı üzerine yargılama yapan İlk Derece Mahkemesince yukarıda tarih ve sayısı belirtilen karar ile davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin Dicle Elektrik Dağıtım Anonim Şirketine (DEDAŞ) 12.12.2010 tarihinde işe başladığını, davalı Kurum

tarafından müvekkiline 200,00 TL yol, 300,00 TL yemek yardımı yapılacağı söylenmesine rağmen bu şekilde bir ödeme yapılmadığını, DEDAŞ'ın Diyarbakır İş Mahkemelerinde açılmış olan dava dosyalarına sunduğu 31.10.2012 tarihli ve 1333-9159 sayılı yazıda; ihale ile işçilere nakdi yemek yardımı yapıldığının ve servis tahsis edilmesi için de alt işveren şirketlere ödeme yapılmış olduğunun belirtildiğini, müvekkiline yol ve yemek ücreti adı altında bir ödemeyapılmadığını ileri sürerek yemek ve yol ücretinin davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; zamaşaşımı def'i ve husumet itirazında bulunarak yol ve yemek ücreti taleplerinin yasadan veya iş sözleşmesinden kaynaklı olmadığını, davacının yüklenici firmada çalıştığını, tüm sosyal haklardan ve ödemelerden yüklenici firmanın sorumlu olduğunu savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesince yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile emsal dava dosyalarına da sunulan DEDAŞ Diyarbakır İl Müdürlüğünün 31.10.2012 ve 01.12.2015 tarihli yazılarında; yüklenici firma çalışanlarına yol ve yemek ücreti ödendiğine yönelik ifadenin bulunduğu, bu hususta bir işyeri uygulaması olduğunun kabul edilmesi gerektiği, Diyarbakır 2. İş Mahkemesinin 2018/431 Esas sayılı dosyasında bulunan 2009 yılı Haziran ayı tarihli idari şartnamede çalışan elemanlara yol ve yemek yardımı yapılacağına dair düzenleme bulunması, emsal dosyalara sunulan bazı ücret bordrolarından dönem dönem yol ve yemek yardımı yapıldığının anlaşılması, her ne kadar asıl işveren ile alt işveren arasında imzalanan sözleşmede işverene açıkça bu tür bir yükümlülük yüklendiği tespit edilememişse de aynı taleple açılan davaların kabul edilerek kesinleşmesi karşısında hukuki durumu aynı olan davacı ile ilgili farklı bir değerlendirme yapılmasının hukuk güvenliğini zedeleyeceği, davacının emsal yol ve yemek maliyetleri dikkate alınarak hazırlanan 07.03.2022 tarihli bilirkişi raporunda hesaplanan miktarda yol ve yemek yardımı alacağına hak kazandığı gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davalı vekili; şartname ve sözleşmelerde yemek ve yol ücreti ödeneceğine dair yasal dayanak bulunmadığını, hükme esas alınan bilirkişi raporunda tatiller, bayramlar ve izinlerin hesaplamadan dışlanmadığını, ıslaha karşı zamaşaşımı def'inin dikkate alınmadığını, davacının alacaklarından sorumluluklarının bulunmadığını belirterek ve resen tespit edilecek nedenlerle İlk Derece Mahkemesi kararının bozularak ortadan kaldırılması ve davanın reddine karar verilmesi istemi ile istinaf yoluna başvurmuştur.

C. Gerekeçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davalı tarafından emsal dosyalar kapsamında gönderilen 31.10.2012 tarihli yazı ile davalı tarafından alt işverene yazılan 01.12.2015 tarihli yazı incelendiğinde; davalı asıl işverenin yol ve yemek ücreti borcunun varlığını kabul ettiği, davacının yol ve yemek ücreti hakkı olup bu hakkın hukuki dayanağının davacı açısından üçüncü kişi yararına sözleşme niteliği taşıyan davalı ile alt işverenler arasındaki hizmet alım sözleşmeleri olduğu, arıza, bakım ve onarım işinin verilmesi nedeniyle davalı ile yükleniciler arasında asıl işveren alt işveren ilişkisi bulunduğu buna göre davalının 4857 sayılı İş Kanunu'nun (4857 sayılı Kanun) 2 nci maddesi gereğince sorumlu olduğunun tespitinde bir isabetsizlik bulunmadığı gerekçesiyle davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davalı vekili; istinafa başvuru dilekçesinde belirttiği sebepleri tekrar ederek Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozularak ortadan kaldırılması ve davanın reddine karar verilmesi istemi ile temyiz yoluna başvurmuştur.

C. Gerekeçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık; yol ve yemek yardımı alacaklarının ispatı ile davalının bu alacak kalemlerinden sorumluluğuna ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

1. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun(6100 sayılı Kanun) 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 371 inci maddesi.

2. 4857 sayılı Kanun'un "*Ücret ve ücretin ödenmesi*" kenar başlıklı 32 nci maddesinin sekizinci fıkrası şöyledir:

"Ücret alacaklarında zamanaşımı süresi beş yıldır."

3. Dairemizin 08.11.2022 tarihli ve 2022/14443 Esas, 2022/14493 Karar sayılı ilâmında zamanaşımı konusunda belirlenen ilkeler şu şekilde ifade edilmiştir.

"...

Taraflar arasındaki uyuşmazlık işçilik alacaklarının zamanaşımına uğrayıp uğramadığı, ıslaha karşı ileri sürülen zamanaşımı def'inin değerlendirilmesi gerekip gerekmediği konusundadır.

Zamanaşımı, alacak hakkının belli bir süre kullanılmaması yüzünden dava edilebilme niteliğinden yoksun kalmasını ifade eder. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere zamanaşımı, alacak hakkını sona erdirmeyip sadece onu eksik bir borç hâline dönüştürür ve alacağın dava edilebilme özelliğini ortadan kaldırır.

Bu itibarla zamanaşımı savunması ileri sürüldüğünde, eğer savunma gerçekleşirse hakkın dava edilebilme niteliği ortadan kalkacağından, artık mahkemenin işin esasına girip onu incelemesi mümkün değildir.

Uygulamada, fazlaya ilişkin hakların saklı tutulması, dava açma tekniği bakımından, tümü ihlal ya da inkâr olunan hakkın ancak bir bölümünün dava edilmesi, diğer bölümüne ait dava ve talep hakkının bazı sebeplerle geleceğe bırakılması anlamına gelir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunca benimsenmiş ilkeye göre, kısmi davada fazlaya ilişkin hakların saklı tutulmuş olması, saklı tutulan kesim için zamanaşımını kesmez; zamanaşımı, alacağın yalnız kısmi dava konusu yapılan miktar için kesilir.

..."

3. Değerlendirme

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyumsuzluğun hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davalı vekilinin aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. Dava kısmi dava olarak açılmış olup davalı işverence süresi içerisinde ıslaha karşı zamanaşımı def'inde bulunulmuştur. Şu hâlde *İlgili Hukuk* kısmının (3) numaralı paragrafında açıklanan ilkelere göre ıslaha karşı ileri sürülen zamanaşımı def'i değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi yerine bu def'i dikkate alınmadan hüküm kurulması hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

3. Diğer yandan dava konusu yol ve yemek ücreti alacaklarının hesabında, davacının fiilen çalıştığı günlerin dikkate alınması gerektiği gözetilmeden aylık otuz gün üzerinden (izin, rapor günleri ve hafta tatilleri dışlanmaksızın) yapılan hesaplamaya itibar edilerek hüküm kurulması da hatalı olduğundan bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının **ORTADAN KALDIRILMASINA,**

2. İlk Derece Mahkemesi kararının **BOZULMASINA,**

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 18.01.2023 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.